

Biatak 3: Ka ton mi harnak chung in Pathian nih ka zumhnak a thawn ter lai, ka ziaza a sersiam lai i, ruahchannak zong a ka pek than lai, tiah i ruahchan

Hi inn chung hin zeik ah dah ka chuah khawh te hnga? Zeik ah dah a hlan ka um kel te khan ka um than khawh te hnga?

Atu hi America ram ah zatuak minung 95 cu in chung lawng ah um ding in nawlpek an si. Vawilei cung dihlak in chim ahcun, leng ah chuah ter lo in innchung ah erh mi hi minung sing thong tampi an si. Mi cheukhat ca ah cun a har lo. Inn ah i dinh cu a nuam ko nain, mi tam deuh ca ah cun, zawtnak a karh chin lengmang an hmuh tik ah, lungre theihnak nih a nenh chin lengmang hna. Innchung ah caan saupi um i rian ngei lo in um lan lai zong an thih. Zei dah kan ton rih lai, ti an ruah ah an lungre a thei, an si a vang chin lengmang. A faak khun mi cu, zawtnak rungrul nih a phanh cang mi minung million 2.5 chung ah, 160,000 cu caan rau lo ah an nunnak a liam cang.

Hi bantuk caan ah hin Khrihfa hna nih zeik dah kan ruah awk, kan tem awk le kan tuah awk a si?

Paul nih cun, harnak tampi a ton hnu ah, “Atu ah thil pathum an taang. Cu hna cu zumhnak, ruahchannak le dawtnak an si i cu hna lak ah a ngan bik cu dawtnak a si” a ti (1 Kor 13:13). Atu ah hin kan zumhnak zeik dah a lawh? Khuazei ah dah ruahchannak kan hmuh khawh lai? Khuazei ah dah dawtnak a um?

Atu lio ka hmuh mi thil cung ah kaa lawm taktak. COVID-19 dohnak ah a cawlcang mi ka hmuh hna nak nih a ka lawmhter. Sii lei thiamsang hna, hlathlainak a tuahtu hna, rel cawk lo a lam kip in a cawlcang mi hna le, mah nunnak hmanh humhaak lo in midang ca ah a tekawl mi hna ka hmuh hna nak nih ka lung a ka tawng hringhran. Cu leng ah, zuk thai thiam pawl, music thiam pawl le biazai phan thiam pawl si hna seh, mirum pawl le miharsa pawl i an zawnruahnak le an nunsianak nih siseh, mi tampi hna an thatnak le an khuaruah khawhnak ka hmuh tik ah ka lung a tling tuk i thazaang ka la ngaingai.

Cu bantuk in kan ton mi thil kong ah, a tha lei in khua a ruat kho mi hna zong an um. An pum cu innchung ah hren a si nain, an lungthin le an ruahnak cu hren khawh a si lo. An ton mi poh kha caanṭha (opportunity) in an hmuh khawh i a si khawh chung sullam ngei in hman an i zuam. Chungkhar caan pek deuh khawhnak caanṭha ah an hman. Thil thar ruah le hla ngaihnak caanṭha ah an hman. Dai tein i dinhnak caanṭha ah an hman. Carel le khuaruahnak caanṭha ah an hman. Lam hla lam nai um an chungkhat hna le an hawikom hna he i pehtlainak le an sin ah Khrih dawtnak langhternak caanṭha ah an hman.

France ram, Chartres Biakinn Chaklei Kutka cung i Job intuarnak zuk

Asinain, thil tampi ruang ah, a tha lei in khua a ruat kho lo mi zong um ve a si. Coronavirus nih a phanh mi hna, leng ah chuah ter lo mi hna, zung rian khar piak mi hna ca ah fahnak, ṭihnak, thinphannak le sunghnak tampi a um. Mi cheukhat pawl cu ruah lo pi ah fale nih zawt taak le thih taak mi Job bantuk in an i hmu. Job nih a rak tuah khawh mi cu vawlei par ah ṭhut i Pathian sin ah mitthli he ṭah lawng kha a rak si

ko. Cu bantuk cun an tem ve. Atu ah, vawleicung minung tampi hna zong an dawt mi hna nih ruah lo pi ah an thih taak hna, asiloah an nunnak le an nun pawcawmnak kha innchung ah khumh piak an si. Cu ti cun an um ko i an ton mi fahnak a sullam le a ruang zong an hngal kho lo; zei nih a phanh hna zong an hngal lo i khuazei i va zamnak hmun zong hngal lo in an um.

Cu bantuk thil sining chung i kan um tik ah, a ðha lei in hmuh khawh kan i zuam sek ko nain a si kho tawn lo i hmailei ca ruahchannak zong a um kho ti lo. Asinain, cu cu a poi mi a si lo. “Pathian zumh” ti mi cu a zungzal in ðhawn le hnangam theng hi a si lo. Zumhnak cu, thil a cang mi cung i a cawlcang colh mi hna le a ðha lei lawngte in khua a ruat kho mi hna ca lawng ah a si lo. “Zumhnak” ti mi ah hin, ka derthawm tuk lio caan zong ah amah nih a kutnem in a ka tlaih ko, ti i amah i bochan hi a tel.

Ruahchannak a um ko.

Biatak 3: Ka ton mi harnak chung in Pathian nih ka zumhnak a thawn ter lai, ka ziaza a sersiam lai i, ruahchannak zong a ka pek than lai, tiah i ruahchan (Rom 5:3-5; 8:28-29; 2 Kor 1:8-9; Lam 3:22-24)

Rom Cakuat chung ah hin, minung nih harnak kan ton mi kong ah Pathian nih a tuah mi a si maw si lo, ti mi lei khel in Paul nih fianternak a tuah lo. Nain, Pathian cu kan harnak chung in thil ðha chuahpi ding ah rian a ðuan ko, ti hi biapi in a chim.

Cun harnak kan in mi zong ah hin kan i lawm ko, zeicahtiah harnak nih cun in khawhnak kha a kan ngeihter i inkhawhnak nih cun ziaza a kan ngeihter i ziaza nih cun ruahchannak kha a kan ngeihter; ruahchannak nih cun a kan deuh lo, zeicahtiah a kan pek mi Thiarau thawng in kan lung chung ah Pathian nih a dawtnak cu a toih in a kan toih. (Phungthlukbia 3:5-6)

Paul nih fiang tein a hngalh mi cu, harnak kan in tik ah, bawmhhal in Pathian kan fuh, asinain kan fahnak a dam hlei lo tik ah, kan hnabei a dong, kan thin a phang i zumhnak zong kan kaltaak hnik tawn, ti hi a si. Asinain, cu bantuk lungder lio caan te ah mi tampi cu Pathian nih khuaruahhar in a kan tawng. Kan i ruah lo pi in lungdaihnik kan hmu. Kan pawng a um mi hna nih zawnruehnak an langhter mi hmang in Pathian nih ruah lo pi in a dawtnak a kan theihter ðhan. Kan nunnak a ðemðawntu sualnak hnon khawh nak ding ah Pathian nih ruah lo pi in lungthawhnak le thazaang a kan pek ðhan. Ruahchannak a um ti lo, kan ti lio ah thil pakhatkhat asiloah mi pakhatkhat thawng in ruah lo pi in thil ðha le thil dawh kan hmu kho ðhan tawn.

Cu bantuk Pathian sin in khuaruahhar thil kan hmuh ðhannak nih amah kan zumhnak a hun ðhangh than. Harnak chung ah lungsau tein um khawhnak zong a ðhang. Pathian ðhatnak he kan i tonnak nih kan ziaza zong a sersiam i a ðhawnter ðhan. Thiarau lei kan thazong zong thar aa chuah. Pathian nih a kan dawtnak kha a thar in kan fiang ðhan. Kanmah hmang in Pathian nih a dawtnak a langhter zong kan hmuh ðhan i nunnak nih aa tinh mi, a sullam le lawmhnak zong a thar in kan tem

khawh ðan. Cu tik ah, ruah lo pi bantu in ruachannak zong a hung tho ðan ve. Kan fahnak a damter ruang le harnak chung in a kan chuah ruang ah si loin, fahnak le harnak chung zong ah Pathian dawtnak le zawnruahnak hmu kho ding in Thiang Thlarau nih kan mit a fimter ca ah a si. A sung kan pek cang lai, kan ti lio ah—asiloah a sung kan pek cang hnu ah—Pathian nih a kan tawng ðan.

Harnak chung kan um lio zong ah, Thiang Thlarau cu kan chung ah rian a ðuan bantu in, Pathian nih a kan kaltaak lo zia kha kan lung a pem ðan. Muinhak horkuang chung kan um lio caan ah fuhpanh ding kan hngal than. Israel mi hna cu BC 586 ah Babilon mi hna nih sal ah an tlaih hna i an biakinn (Jerusalem Temple) an hrawh piak hna. Cu tik ah, an sualnak i phuang in lungthin kekkuai in an ðap. Kannih zong cu bantu cu kan si ve kho ko. Asinain, Israel mi hna he profet Jeremiah nih a chim mi hi kan i hrawm kho ve:

Bawipa dawtnak a fek mi cu a dong hrimhrim lai lo, a zaangfahnak zong a cat lai lo;

Zing fate in an thar lengmang, zumhtlak a sinak cu a lianngan hringhran. Ka ngeihmi dihlak cu Bawipa hi a si ko, ka ti; Cuaah amah cu lungsau in ka ngan ko lai.

(Tahnak Hla 3:22-24, NIV)

Ngaihchia le lungkuai in Mary le Johan nih vailamcung Jesuh Khrih ruak an laak lio

Thlaraulei nunnak ah hman ding

Atu ah hnabei donghnak, ruahchannak ngeihlonak le ðihphannak nih na nunnak a chilh maw? Asiloah, na chungkhar ah maw, na hawile lak ah maw, cu bantu in a um

mi an um maw? Nangmah na ṭhawn ko hmanh ah, a der mi an um lai a fiang ko. Na ca ah hi vawlei i nun hi a har tuk ko lai, sihmanhsehlaw ruahchannak a um ko. Atu i na hmuh khawh mi le na ton mi nak in a ngan deuh tuk mi thil a um ko rih. Atu ah, fahnak le harnak chung in Pathian nih an chuah lo kho, asinain cu cu Pathian aa dawngkhang lo (irrelevant) bia a si lo. A taktak ahcun na derthawm na hngalh lio caan thengte ah hin Pathian nih na nunnak chung ah thil ṭha a chuahpi khawh.

Minung le sermi thil vialte nih fahnak kan ton i kan ca ah a har tuk i ze i tin in thla kan cam lai hmanh kan hngalh lo lio ah, Paul nih ruahchannak kong hi ti hin a chim:

*Pathian nih hin, amah a daw mi hna caah le amah nih aa tinh mi ning in a kawl mi hna ca ah cun, zeizong vialte hi **a ṭha** lei ah a serpiak ko hna ti kha kan hngalh.*

Pathian nih a thim ciami hna cu a Fapa bantuk kha an si naklai, a dang tein a thleidan hna, cu cu unau rual tampi lakah a Fapa cu an upa bik a si nakhnga caah a si.

(Rom 8:28-29)

“A ṭha lei in a ser piak ko hna” a ti. Hi zawn ah “a ṭha” ti mi hi ze i khi dah a chim duh mi a si?

“A ṭha” a ti mi cu na hal mi ngandamnak le chawva tibantuk pek khi chim duh mi a si lo. “A ṭha” a ti mi cu harnak na ton mi hmang in Pathian nih an tuah piak ding mi a ṭha bik mi tu khi a chim duh mi a si. Harnak na ton mi hmang in Pathian nih Jesuh Khrih lo chin lengmang in an sersiam khawh i zumhna, ruahchannak le dawtnak ngei chin lengmang in an ṭhanter lai, ti tu hi “a ṭha” a ti mi cu a si.

Harnak le fahnak in lio caan ah duh bik mi cu, cu harnak le fahnak chung in luat bak kha a si ko. Kei zong cu cu ka duh bik ve ko. Asinain, aho hmanh nih Pathian nih a tuah ding mi le a tuah lo ding mi kan hngal kho lo. Hi bantuk a fiang lo mi sining chung na um lio ah Pathian na fuhpanh maw? Nangmah duhning si lo in, Pathian nih a duhning in rian a ṭuan lai i ka harnak chung in amah nih a ṭha tiah a ruah mi a tuah ko lai, tiah na ruahchan kho maw? Cu te cu kan zumhna cu a si. Cu te cu kan ruahchannak cu a si.